

supremi Domini auctoritate subripitur, aut jubetur. Factum qui ppe est alienæ rei occupatio, Mœchia alienæ mulieris compressio; ergo dominium transferentē supremo Domino, tangis quod tuum est, & a peccato excusaris auctoritate imperantis, ait Bernardus ibidem; ergo &c.

Ob. III. ex ratione. I. Si præcepta secundæ tabulæ essent indispensabilia, intellectus divinus judicaret necessario, hos actus amandos, illos odio habendos esse: sed circa actus humanos non necessitatatur divina voluntas; ergo &c. II. Nullus actus humanus erga creaturas necessarius est ad consequendam beatitudinem; ergo &c. Ita Scotus. III. Potest Deus non concurrere cum homine ad actum ei præcepitum, vel infirmitate, aut aliter impedire, ne præceptis parere valeat; ergo &c. Ita Major. IV. Cenfer Ochamus, posse Deum præcipere odium sui; ergo &c. V. Potest Deus hominem sine parentibus procreare; ergo potest filium dispensare a debito honorandi parentes. Ita Durandus. Ergo &c.

Resp. ad I. retorq. argum. Nam illa etiam, quæ præceptis primæ tabulæ præscribuntur, sunt actus humani, erga quos divina voluntas libere fertur, nec tamen per Scotum dispensationem admittunt. Resp. II. neg. min. Instituta enim lege naturæ necessario vult Deus illam servari, non absoluta, sed hypothetica necessitate. Ad II. neg. conf. Beatitudo enim sita est in actu, quo fruimur inamissibiliter summo bono, sed hoc frui non possumus, nisi bonis mutabilibus recte utamur. Deus vero nequit velle, ut lex naturæ mutetur, & bonis creatis fruamur, cum non sint finis ultimus rationabilium. Ad III. neg. conf. Si enim Deus non concurrat, aut hominem impedit ab opere, sufficit in subdito animi præparatio: nam bona voluntas reputatur pro facto (a). Ad IV. neg. ant. Ad V. neg. conf. Potest enim Deus absolute hominem sine parentibus gignere, sed posita generatione nequit efficere, ut filii non sint filii, neque parentes colant. Ex his sequitur Epichejam, sumptam pro legi declaratione, non pro ejus abrogatione, esse admittendam.

CAPUT VI.

De lege positiva divina, ac primo de lege Mosaica.

PRÆTER æternam, ac naturalem legem, quam Deus inscripsit cordibus hominum, etiam positivam constituit, eamque

(a) Ex comm. prologo.

que dígito suo in tabulis lapideis exaravit. Dividitur autem lex scripta, seu positiva in veterem Mosaicam, & in novam Evangelicam. Illam partim a Deo, partim a Moysè, & senioribus institutam, nonnulli autem armarunt. Manichæi, & Marcionitæ a diabolo; alii ab angelis traditam esse. Sententiam nostram sequentibus aperiemus.

PROPOSITIO I. Vetus testamentum a Deo est, Moyses autem ejus fuit promulgator, non conditor.

Prob. I. pars. Exod. 20. habetur: *Locutus est Dominus cunctos sermones hos.* Malach. 4. *Mementote legis Moysis;* quam mandavi ei in Horeb. Hinc Christus Dominus arguens Judæos legis Mosaicæ violatores ait: *Irritum fecistis mandatum Dei.* Accedunt Patres, Tertullianus (a), Hieronymus (b), Augustinus (c), aliisque. Jure ergo statuit Tolet. Syn. in Fidei conf. *Si quis dixerit, alterum esse Deum præscœ legis,* alterum *Evan geliorum,* anathema sit. Sequitur ratio. Lex enim vetus homines ordinabat ad Christum per vaticinia, atqui diabolus, ut narrant Angelicus (d), non instituisset legem, ut homines adducerentur ad Christum, per quem erat ejiciendus; ergo &c.

Prob. II. pars. Deut. 6. habetur: *Hæc sunt precepta,* quæ mandavit Dominus, ut docerem vos. II. Moyses, ideo esset legis institutor, quia hæc ipsi tribuitur Luc. 2. & Matth. 8. ubi dicitur: *Lex Moysis,* & præcepit Moyses &c. atqui Luc. 2. igitur de purgatione mulieris, de qua ipse Dominus legem tulit, Lev. 12. unde Lucas statim subdit: *Sicut scriptum est in lege Domini.* Matt. 8. memoratur lex leprosi a Deo lata Lev. 14. ergo &c. Sic Marc. 7. habetur: *Moyses dixit,* honora patrem & matrem, sed ea lex a Deo lata est Exod. 20. ergo &c.

Ob. I. Eccl. 3. habetur: *Opera, quæ fecit Deus perseverant in æternum,* & Deut. 32. *Dei perfecta sunt opera,* sed lex vetus nec perpetua fuit, nec perfecta; ergo non est opus Dei. Resp. dist. maj. Perseverant pro eo tempore, quo sunt a Deo constituta, & perfectionem habent sui generis, conc. absolute, neg. Quippe non, in perpetuum quacumque continuationem significat, ut perpetuus Consul, Dictator &c. Temporalia autem bona promittebat lex vetus, ut ex iis carnales Judæi ad Deum paullatim assurerent.

Ob. II. Clemens R. aliisque Patres Moysen vocant Judæorum legislatorem; ergo &c. II. Jo. 1. habetur: *Lex per Moysen data est;* ergo saltem præcepta ceremonialia a Moysi sunt insti-

(a) *Contra Marcionem.* (b) *In Epist. ad Titum.*
(c) *In l. contra Faustum.* (d) *I. 2. q. 98. art. 2.*

instituta, ut ex Patribus demonstrat Salmeron (a). III. Matth. 15. memorantur traditiones seniorum; ergo ab his, & Moyles lex lata est.

Resp. ad I. dist. ant. Vocant legislatorem improprie, quia legem vulgavit, conc., proprie, quia condidit, nego. Ad II. neg. conf. Ut enim notat Clemens Alexandrinus i. Pæd. Johannes ait, legem per Moylen datum, non latam, aut institutam. Ad III. dist. ant. Memorantur traditiones seniorum, tamquam instituta hominum a Dei lege aliena, conc., tamquam Dei verbum, aut lex, neg. Pharisæi enim, teste Josepho (b), multa, quasi legitima, populo tradiderunt ex patrum traditione, sed legitimis Patrum proprio marte horrenda, & frivola scita addidere. Pietatem enim locabant in extrinseco vestium ornatu, ac in dilatandis phylacteriis, & fimbriis. Solvebant decimas mentha & anethi, nec dandas, nec exigendas; ergo &c.

PROPOSITIO II. Lex vetus bona fuit, & bonis non pravis constituta preceptis.

Prob. I. Ex Ap. Rom. 7. Lex quidem sancta, & mandatum sanctum, & justum, & bonum. Et c. 5. Scimus, quia lex spiritualis est; ergo bona est. II. Lex vetus Deum habet auctorem, atqui bona opera Dei bona sunt; ergo &c. III. Lex vetus quatuor bona praestit: I. ex ea Christus Dominus suam probavit divinitatem, & motum dogmata confirmavit. II. Christum præfiguravit, & prædictit. III. superstitionem, & idololatriam eliminavit. IV. rationi fuit maxime consona; ergo &c.

Ob. I. Cum Marcione, qui ex duobus principiis Gnosticon rum docuit, Deum esse malorum auctorem. Cum Deus sit conditor universorum, legem Mosaicam omnibus dedisset, si ejus auctor esset, atqui solis Iudeis tradidit; ergo non est eius auctor Deus. II. Lex carnalis est; ergo mala. III. Stolatum est opinari, Deum cruentis immolatoribus delectari; ergo &c. IV. Jubentur Iudei abstineat a pluribus animalibus, in creatione benedictis; ergo &c.

Resp. I. dist. min. Tradidit solis Iudeis specialiter, ob pronissa Abrahæ facta, conc., absolute, & cum exclusione aliorum, neg. Nam pro aliis etiam Mosaicam legem fuisse constitutam, ex Profelytis constat, & alienigenis, qui ad eam accessere. Spectat etiam ad Christianos; qui ob finem reputantur in semine. Resp. II. neg. maj. Deus enim est donorum suos

rum

(a) In disp. in Act. Apo.

(b) I. 13. Ant. 18.

rum Dominus, dividens singulis prout vult. Ad II. neg. ant. Ap. enim Rom. 7. ait: Lex spiritualis est, & quia Deus, qui eam dedit spiritus est, & quia Christum præfigurabat ex Tertulliano l. 5. contra Marcionem. Ad III. neg. conf. Offerebantur enim Deo sacrificia, non quia Deus victimarum sanguine delectaretur, sed quia iis revocabatur populus ab idolorum cultu, & iis figurabatur Christus in Cruce immolandus. Ad IV. neg. conf. Significatur enim ea exceptione ciborum a noxiis voluptatibus abstinendum.

Ob. II. cum Manichæis. Vetus Testamentum promisit terram Chanaam servantibus sabbatum, azymorum solemnia, circumcisionem &c.; ergo &c. II. Catholici, ut Manichæi, plures legis cærenomias abjicunt; ergo & legem. III. Addere hebraicæ vetustati Christianam novitatem est pejorem scissuram facere ex Matth. 9. ergo &c. Apostoli ipsi abjecerunt vetus Testamentum; ergo &c.

Resp. ad I. neg. conf. Non enim vetus Testamentum recipimus, ut conseqnamur eas promissiones, sed ut intelligamus in eis novi Testamenti prænunciations. Nam ex Apostolo 10. Cor. 10. Hæc in figura facta sunt nostri. Ad II. dist. min. Abjicunt præcenta ritus significanda, ut illud: Circumcidet &c. conc. ritus agendæ, ut illud: Non occides, non concupisces &c. nego. Hæc enim nova lex servat, ut servat vetus, illa vero abjicit, ut futurorum figuræ & umbras: unde Apostolus Col. 2. Nemo, inquit, vos judicet in cibo, aut in potu &c., quæ sunt umbra futurorum. Ad III. dist. ant. Addere novæ legi veterem in servitute faciendo, qua jussa sunt ad nos prænunciandos, est pejorem scissuram facere, conc. in libertate legendæ, quæ scripta sunt, ad nos confirmandos, neg. Hoc autem sensu, non illo, veterem legem nos recipimus. Ad IV. dist. ant. Apostoli abjecerunt vet. Testamentum, quod præcepta cærenomalia, conc. quoad mortalia, nego.

Ob. III. cum Fausto. Juber lex Moysis, ut diligamus tanum amicum, & proximum, atqui alios omnes oderant Iudei, juxta dictum antiquum, odio habebis inimicum tuum; quam legem Christus immutavit, dicens. Oculum pro oculi &c. ut constat ex Matth. 5. ergo &c. III. Lex vetus fornicationem vertabat, & permittebat repudium, sed hoc damnat Christus ibidem; ergo &c. III. Verat juramentum invocatione divini nominis, aliis non improbaris, sed hec etiam improbat Christus Dominus; ergo &c. IV. Divitias promittit, ventris saturitatem, filios, nepotes, & terram Chanaan; ergo &c.

Resp. ad I. dist. min. Juxta dictum antiquum male a Iudeis intellectum, conc., teste intellectum, neg., dictum ergo illud?

Iud: odio babebis &c. non recte intelligentes Judei cerebantur in odium hominis, cum non deberent odire, nisi vitium, quod corripit Christus dicens: diligite &c. Alienigenas vero, non omnes aversabantur Judei, sed idololatras, quibus se jungere veriti sunt, ne contaminarentur inolita superstitione. Lex ipsa talionis, que oculum pro oculo flattuit, non fomes, sed limes furoris est (a) ut immoderate ultiō lex modum poneret: unde a Gr̄c̄is, & a Romanis probata est. Ad II. vide cap. 5. in responsione ad 6. Ad III. neg. maj. Nam juramenta alia, que absque divini nominis obtestatione sunt, non teneare, Phariseorum traditio erat, quam jure damnat Christus Dominus loco citato. Ad IV. neg. conf. Promissiones enim ille Judēis carnalibus fuere stimulūm Domino serviendi, nobis vero meliorem expectandi substantiam.

Ob. IV. Faustus. Lex vetus Christum non prenunciavit; ergo &c. Prob. ant. Nam Judēis dicentibus: Tu de te ipso testimoniūm perhibes, Jo. 8. non ait Christus, prophetis credite, sed ego testimoniūm perhibeo de me ipso; ergo &c. II. Moyses Christo maledixit, dicens, maledictus, qui pendet in ligno; ergo &c. III. Christus nullibi laudat legem Moyſis, que enim extant Matth. 5. Non veni legem solvere, sed adimplere, Mattheus non scripsit; non enim de se diceret, vidit Mattheum, sed vidit me. Deinde ibidem dicitur Christus, hęc protulisse in monte, ubi erat cum Petro & Joanne, sed is in suo Evangelio hęc verba non refert, quomodo ergo ea scripsit Mattheus? Adde, Christum sacrificia, circummissionem, & plura legalia sustulisse; ergo solvit legem.

Resp. ad I. neg. ant., & retrorq. argum. Nam Joan. 5. ait Christus: Si crederetis Moyſi, crederetis & mibi, de me enim ille scripsit. Joan. 8. suum testimonium laudat, quia dicens, scio unde veni, & quo vado, Patrem intelligit, qui aperuit ora prophetarum. Vid. Aug. tr. 35. in Joan. Ad II. neg. ant. Christus enim, ex Ap. ad Gal. 3. factus est pro nobis maledictum, idest mortuus, quia mors ipsa ex maledicto est, ut ait S. P. I. 142. & maledictum est omne peccatum, sive ipsum supplicium, quod vocatur peccatum, quia fit ex peccato. Cur ergo timeret Moyſes dicere maledictum, quod Paulus non timuit dicere peccatum? Ad III. neg. Ad prob. neg. conf. Sepe enim scriptores de se sub aliena persona loquuntur, ut Joan. 21. de se ait: Vidi discipulum, quem dilgebat Jesus, & Christus ait: Filius hominis vadit. Pretermisit quidem Jo.

(a) Ex Aug. contra Faustum l. 19. c. 26.

Jo. ea verba, non veni solvere &c. sed ait: Sunt alia multa, que non sunt scripta &c. Ceterum, si Manichei Joanni fidem habent, sciani, illum c. 5. scripsisse: Si crederetis Moyſi &c. Post mortem Christi legalia abroganda erant, tamquam umbrae futurorum, sed ea Christus Dominus ad apicem tum figura, tum opere in finem usque servavit, nam iusta unum, ut ipse ait Matt. 5. non præteribit a lege.

Ob. V. Faustus. Lex vetus laudat horrenda facinora; ergo &c. Prob. ant. Laudat I. Abrahācum pellice commixtione, ejusque mendacium, quo Sarai uxorem suam ut sororem venditavit. II. Laudat incestum Loth cum filiabus suis. III. Laudat Jacobum germanas sc̄ores Rachēlem, & Liam, & famulas turpiter agnoscētē. IV. Judam cum Thaibar fornicatum. V. David adulterum, & homicidam. VI. Laudat etiam Oleam fornicarię mulieri conjunctū. VII. Ipsū denique Moysem collaudat, homicidam, furem, bellatorem, & Polygamum; ergo &c.

Resp. neg. ant. Ad I. prob. neg. ant. Abraham enim sibi ex Agar filios procreari curavit. Quippe Sara ancillæ uteram in usum juris sui vindicavit, non serviens viro concupiscenti, sed jubens obedienti, & Abraham credens, hoc Saram Dei nutu voluisse, conjugali potestati obtemperavit. In filio autem ancillæ vetus testamentum, in filio liberā novum figurabatur. Nec Abraham mentitus est, Saram sororem appellans. Fratres enim dicuntur propinqui in sacris literis: & in Evangelio fratres Domini memorantur. Loth etiam dicitur frater Abraham, & Job sororem vocat uxorem suam. Quod prudenter Abraham gesit, ne vitam suam, & mulieris pudicitiam in discriimen adduceret. Ad II. neg. ant. Ut enim ait S. P. I. 12. contra Faust. a c. 42. ad 46. Narrata ista sunt, non laudata: nec Loth, neque eius filia virtio caruere, licet ille, ut harum tristitiam levaret, vino se se hilarem præbens, temulentus evaserit, ista ob humani generis conservationem paternos quæserint amplexus.

Ad III. Resp. Polygamiam tunc temporis non fuisse damnam, ut alibi dictum est. Neque latcviendi, sed giguendi causa filios Jacob plures habuit uxores. Vide August. ib. a c. 46. ad 60. Ad IV. neg. ant. Vid. Resp. ad 2. Judas ergo fornicator inter Patriarchas recensetur, ut Judas proditor inter Apostolos, ejusque benedictio non ad ipsum refertur, sed ad Christum. Ad V. dist. ant. Laudat ut adulterum &c., neg. ut pœnitentem, conc. Nam Davidis peccata scriptura reprehendit. Ad VI. Vid. c. 5. Resp. ad 8. Ad VII. neg. conf. Licet enim Moyses fuisse homicida &c., quod nunc non attingimus, vocatus est in Sina ab angelo, ut Saulus persecutor. Tom. II.

tor a Christo vocatus factus est in Apostolum. Vid. Auctorem.

Ob. VI. cum Felice Manichæo. Ap. Rom. 5. ait: *Lex subintravit, ut abundaret delictum; ergo &c.* Et c. 7. cum venisset mandatum, peccatum revixit. Hebr. 7. ait, vetus testam. culpa non vacasse. Tandem Ezech. 20. habetur: *Dedi eis precepta non bona; ergo nec bona fuit ipsa lex.*

Resp. dist. ant. Subintravit, revixit &c. idest apparuit, sentiri cœpit, conc. idest a lege est, neg. Erat enim peccatum, ait S. P. ibid. c. 2. sed non apparebat. Data est lex superbo, fecit contra legem, & apparuit peccatum, quod erat, sed non apparebat. Idem est sensus c. 7. Quid est enim revixit, ait S. P. Ser. 4. de V. Ap. 7. apparere cœpit, sentiri cœpit, rebellarre adversum me cœpit. Nam in hebraica phrasē sūmitur facere pro rei cognitione, sic Pal. 50. ut iustificeris in sermonibus tuis &c. Dicitur etiam Hebr. 7. vetus testam. culpa non vacasse, quia sine Christi gratia iustificate non poterat. Quo sensu locum Ezech. exponit S. P. *Dedi ei præcepta non bona, idest non talia, ut illis homines boni fiant.* Deinde retorq. argum. Habetur enim ib. *Dedi eis præcepta mea, que faciens homo vivet in eis.* Deinde aut veracem Prophetam credit Manichæus, aut mendacem. Si primum; ergo non scriptis afflatus dæmonis: si secundum; ergo mendax etiam erit, dum ait: *Dedi præcepta non bona.* Vid. auctorem, qui contra Phereponum pluribus demonstrat, Augustinum omnia Manichæorum objecta solvisse.

C A P U T VII.

De Mose hebraicarum legum promulgatore:

DE Moysis antiquitate, ac religione plura in superioribus libris dicta sunt. Nunc de ejus nomine, connubio, homicidio, lepra, cornuta facie, & literarum inventione dicimus. Sit ergo

PROPOSITIO I. Moysis nomen hebreum est, non Egyptium.

Prob. I. Moyses enim Exod. 2. dictus est, quasi servatus ab aquis, quoniam de aqua tuli illum, ait filia Pharaonis. Sed hoc etymon convenit hebraico verbo מֹשֶׁה mōšé extrahere; ergo hoc nomen hebreum est. Deinde Moysen Egyptia lingua Mneven dictum ex 1. Diodoti colligitur. Unde fabulatur Thalmud Moysen esse Monjon Egyptiorum, cum Monjos idem sit ac Menos: at verius Rabbini pro mneve monos posse; ergo &c.

Opp.

Opp. Moysis nomen est Egyptium; ergo &c. Prob. ant. I. quia a filia Pharaonis est impositum, II. quia Moses interpretatur, servatus ab aquis, quod Egyptia lingua dici Matvæ, aut מֹשֵׁה mōšé plures observarunt, probatque ex codice Copio Kircheris. III. quia a radice מָשִׁים maschî extractum significat; ergo &c. Resp. neg. ant. Ad I. prob. Resp. Aben-Ezra; Filiam Pharaonis forte hebraicam linguam calluisse, aut de ea quæsiisse. Ad II. Resp. Omnes linguis plura nomina, præsertim propria, ab hebraica lingua, omnium matre habuisse. Ad III. Resp. participium Benoni extrahens, passive usurpari non sine mysterio, ut significet, non solum Moysen ab aquis extractum, sed etiam electum populum a Moysi extractum.

PROPOSITIO II. Moyses non fuit Polygamus.

Prob. Qui enim id affirmant, censem, uxorem illius Äthiopissam aliam fuisse a Sephora filia Jethro sacerdotis Madianitæ: idest Tharbit Regis Äthiopiae filiam, quæ Moysi nupsit in expeditione Äthiopica, ut narrat Joseph. I. 2. Ant. c. 10. quem sequitur Comestor, Fabricius, Abluensis &c. Alter nec Sephora Madianitis Äthiopissa dici posset, cum Madian eius patria sit in Arabia Petrea, non in Äthiopia; atqui insinuata sunt hæc momenta; ergo &c. I. quia historiam belli Äthiopici fabulosam putat Theodoretus, Rupertus, Cajetanus, Genebratidus, aliquie. Incredibile est enim, post illatam ab Äthiopibus cladem Regem Ägypti ducem elegisse Judæum, comparato exercitu ex cognatis Moysi, & post deditonem Meroræ, pactisque cum Regis nuptiis, tamén servitum in hostes a Moysè viro mitissimo. II. quia Sephora dicitur Äthiopissa, quod Madian spectet ad Äthiopian orientalem, Ägypto proximam, & ad Sinum Arabicum porrectam. Vid. Tabulas Lubin ad calcem Bibl. Vitæ. Verum censem nonnulli, Sephoram ignominia causa dictam fuisse Äthiopissam. Jure ergo Tertullianus Monog. 6. Moysen unius jugum appellat.

PROPOSITIO III. Non fuit Moyses percutiehdio Egyptium facinorosus homicida.

Prob. ex Act. Ap. 7. ubi habetur: *Et cum vidisset quemdam injuriam patientem, vindicavit illum...* Existimat enim intelligere fratres, quoniam Deus per manum ipsius daret salutem illis, at illi non intellexerunt. Ex quibus constat, Moysen, licet nondum constitutus esset iudex populi miraculorum virtute, vere tamen fuisse electum a Deo, & ideo actum illum iustitiae Dei nutu exercuisse, quia putabat, populum ex ejus operi satis percipere, se a Deo missum in ejus ducem, & res dem.

demptorem; cumque eum non recognoverint dicentes: *Quis te constituit principem?* Hunc Deus principem mihi cum manus angelii, qui apparuit illi Rubo. Sicque typum Christi gessit, qui in primo adventu a fratribus despctus, veniet in secundo cum potestate magna; ergo Moyses Dei auctoritate Aegyptium percussit, adeoque non fuit facinorosus homicida, sed Dei vindicta. Vid. Basilium hom. i. in Exam. Aug. q. 2. in Exod. D. Th. 2. 2. q. 6. &c.

Ob. I. Moyses cædem Aegyptio illaturibus circumspexit buc atque illuc (a). Deinde percussam Aegyptium abscondit fabulo. Tandem audiens, scelus palam fieri, fugit in terram Madian, sed hæc sunt iniqui animi, siue criminis concii argumenta; ergo &c. II. Exod. 2. Moysi exprobavit hebreus quidam: *Quis te constituit judicem super nos?* ergo Moyses occidit Aegyptium auctoritate privata. Hinc S. P. l. 22. contra Faust. ait: *Consulta eterna lege, non debuisse hominem ab eo, qui nullam ordinatam potestatem gerebat, occidi.* Sed etsi Judæus fuisset, debuit causam expendere, nec pro sola percussione iudex simul, & carnifex necem inferre. III. In Ep. Jude c. 5. habetur diaboli cum Michael alteratio, quod indignum sepultura esse ille contendebat corpus Moysis ob occisum Aegyptium, ut Ecumenius exponit. IV. Rabbinorum commentum est, Moysa non gladio, sed tantum enunciato Dei nomine Jehovah Aegyptium occidisse; ergo &c.

Resp. ad I. neg. min. Moyses enim attenta misera Judæorum conditione, qua Regi infensi, exiles, iugo servitutis pressi, nondum videbatur eorum rector & iudex in tam adversis circumstantiis publicandus, adeoque circumspexit undique, Aegyptium abscondit, & fugam atripuit, ne Pharaon populum gravius vexaret, aut Moysem ipsum occidendo ejus liberationem impediret. Adde Moysen non timore, nec veritatem animositatem Regis, ut ait Apostolus Hebr. 11., sed liberationis ipse aufugisse. Ad II. Vid. Prob. ex Act. Ap. 7., quam responsionem usurpat etiam S. P. post verba in argum. producta. Nec potuit Moyses Aegyptii caustam expendere, ob graves temporis circumstantias. Tandem percussio Aegyptii mortem Hebreorum illaram significat, quam Moyses idcirco morte multavit. Utrobiisque enim habetur verbum נִכְחַה cædem ferre. Ad III. Resp. Diabolum falso Moysen accusasse: cui proinde resistit Michael. Probabilius est tamen contendisse diabolum, ne Moyses tumularetur in Moab contra Phegor, ne idioli cultus ableret.

(a) Exod. 2. 12.

teretur, vel forte in loco notissimo tumulandum curavit, ut populus illi cultum exhiberet. Ad IV. Resp. Non opus esse fabulis Rabbinorum, ut Moysen ab homicidio excusemus.

PROPOSITIO IV. Moyses non fuit Heliopolitanus, sed Judæus, nec fuit lepra infectus.

Prob. I. pars. Exod. 2. ejus pater dicitur de domo Levi, cumque uxorem accepisse stirpis sue; ergo &c. Idem testantur Lysimachus, Tacitus &c. Neque credibile est, elegantem puerum flumini expositum, nisi fuisset ex invisa Aegyptiis gente Judæorum. Fallitur ergo Appion, qui Moysen vocat Heliopolitanum.

Prob. II. pars contra Tacitum, & Ptolomæum Lev. 13. ubi statuitur, ut leprosi a sacerdotibus judicentur, ut ferant caput nudum, disutam vestem, os panno coniectum; ergo non fuit hoc vitio contaminatus dux, & populus, præsertim cum tali morbo, ut plurimum afficerentur iniqui, ut sacra narrat historia; ergo &c. II. Tacitum, & Lysimachum mendaces esse ex eo constat, quod narrent, Judæorum multitudo in mare demersa, per paucos in deserta loca dejectos: quomodo ergo tot bella gerere, & Chananeam expugnare potuissent? Addunt, conditam a Judæis urbem, ab iisdem Jerosyiam, idest sacrilegam appellatam. Sed quis propriæ urbi tam scđum non imponeret? Protulit quidem Moyses de sinu manum leporis instar nivis, sed eandem exemplum retulit similem carni reliquiæ, quod magnum prodigium Ecclesiæ & Synagogæ typus fuit, teste Aug. let. 86.

PROPOSITIO V. Immerito Catholicos calumniantur Hæretici, quod cornuta faciem Moysi tribuant.

Prob. Contendunt enim Novatores, ineptam esse vulgata lectionem, quæ Exod. 24. de Moysi ait: *Ignorabat quod cornuta esset facies sua.* Ejusque auctorem deceptum in hebraica voce Cherēn. Addunt Xistum, & Clementem in novis bibliis vulgi consuetudinem probasse pingendi Moysem cum radiis instar cornuum, eamque ex vulgata prodiisse opinatur Glassius, aliquie, sed hæc ineptissima sunt; ergo &c. Prob. min. I. Enen Cherēn proprie significare cornu, & radios in hebraice appellari, quod instar flamulæ in pyramidem assurgent, ut cornua; constat ex hebreis bibliis, Jos. 6. Deut. 33. Pl. 69, &c. ergo ea verba, quod promicuisset curis faciei sue, optime reddit vulgata, quod cornuta esset. II. Licet Cherub significet etiam regnum, furem &c. retinent tamen hæretici in suis versionibus cornu, quia regnum, potestas, & pars eminentior cheren dicitur, ducta metaphora a cornu; ergo retinere etiam debent τὸ cornuta esset, licet significet splendorem faciei, quia splendor, ducta a cornu metaphora, dicitur cheren. III. Ipsi Hæretici